

CARTEA RUT

CUVÂNT ÎNAINTE

ceastă carte este ca un adaos la Cărțile Judecătorilor, că faptele ceale ce să pomenesc într-însa pre vremile judecătorilor s-au întâmplat, dar pre vreamea cărui judecătoriu nu să știe, precum nu să știe și cine au scris această carte; foarte mulți vreau cum că Samuil o ar fi scris, carele, după cum mai adevărat să veade, și Cartea Judecătorilor, și cea întâiu a Împăraților o au scris. Și aseamenea adevărului să veade cum că Samuil o au scris, ca să areate neamul și sămânța lui David. Încă și ce zice Teodoret să veade a fi adevărat, adecă, cum că această carte de la Duhul S[fânt] este însuflată, pentru întruparea Domnului Hristos, carele după trup din Rut să trage.

Pre ce vreame s-au întâmplat aceastea anevoie este a zice, pentru că de la împreunarea lui Salmon cu Raav până la împăratul David puține neamuri sânt.

CAP 1

Elimeleh Vifleaemiteanul, cu muiarea sa, Noemin, și cu doi feciori, pentru foamete să duce în pământul lui Moav, carele împreună cu feciorii murind, și Noemin, înturnându-să cu noru-sa Rut în Vitleem, nu vrea a să chema Noemin, ci Mara.

1. i au fost în zilele întru care judeca judecătorii, s-au făcut foamete pre pământ, și au mers un om din Vitleemul lui Iuda ca să lăcuiască în țarina lui Moav, el și muiarea lui, și doi fii a lui.

2. Și numele bărbatului, Elimeleh, și numele muierii lui, Noemin, și numele celor doi feciori ai lui, Maalon și Heleon, efrateani din Vitleemul lui Iuda, și au venit în țarina lui Moav și era acolo.

3. Și au murit Elimeleh, bărbatul Noeminii, și au rămas ea și cei doi feciori ai ei.

4. Și și-au luat ei și muieri moaviteance, numele unuia, Orfa, și numele ceialalte, Rut, și au lăcuit acolo vro zece ani.

5. Și au murit amândoi, Maalon și Heleon, și au rămas muiarea de bărbatul său și de amândoi feciorii săi.

6. Și s-au sculat ea și amândoa nurorele ei, și s-au întors din țarina lui Moav, că au fost auzit în țarina lui Moav cum că Domnul au cercetat pre norodul său cu dare de pâine.

7. Și au ieșit din locul unde era acolo, și amândoa nurorele ei împreună cu ea, și mergea pre cale ca să se întorcă în pământul lui Iuda.

8. Și au zis Noemin cătră amândoa nurorele sale: „Meargeți și vă întoarceți fiește-care la casa sa cea părintească, să facă Domnul cu voi milă, cum ați făcut și voi cu cei morți și cu mine.

9. Dea Domnul voao să aflați odihnă fieștecare în casa bărbatului său”. Și le-au sărutat pre eale, și eale, înălțindu-și glasul său, au plâns.

10. Și au zis ei: „Cu tine ne vom întoarce la norodul tău”.

11. Iară Noemin le-au zis lor: „Întoarceți-vă, fiicele mele, pentru ce să mergeți cu mine? Au, doară, mai sânt încă fii în pânțelele meu, carii să vă fie voao bărbați?”

12. Întoarceți-vă, dară, fiicele mele, că eu am îmbătrânit, cât mai mult nu sânt de bărbat, că de aș putea zice că am vârstă să mă mărit și să nasc fii.

13. Au, doară, veți aștepta până vor crește mari? Au lor vă veți ținea, ca să nu vă măritați după alt bărbat? Nu, fiicele mele, că m-am amărât foarte pentru voi, că mâna Domnului au ieșit asupra mea”.

14. Iară eale, rădicând glasul său, iarăși au plâns, și au sărutat Orfa pre soacră-sa și s-au întors la norodul său; iară Rut s-au dus cu dânsa.

15. Și au zis Noemin cătră Rut: „Iată, cumnată-ta s-au întors la norodul său și la dumnezăii săi, întoarce-te, dară, și tu după cumnată-ta”.

16. Iară Rut au zis: „Să nu mă întimpine pre mine ca să te las pre tine, sau să mă întorc îndărăpt de la tine, că unde vei merge tu, și eu voi merge, și unde te vei sălășlui tu, și eu mă voi sălășlui, norodul tău, norodul meu, și Dumnezeul tău, Dumnezeul meu.

17. Și unde vei muri tu, voi muri și eu, și acolo mă voi îngropa, aceastea să-mi facă mie Domnul, și aceastea să-mi adaogă, că moartea mă va despărți pre mine de la tine”.

18. Deci, văzind Noemin că să întărește ea ca să meargă cu sine, au încetat a mai grăi cătră ea.

19. Și au mers amândoaă până au sosit în Vitleem, și au fost după ce au venit eale în Vitleem, s-au auzit în toată cetatea de eale, și au zis: „Oare aceasta easte Noemin?”

20. Iară ea au zis cătră eale: „Nu mă chemați pre mine Noemin, ci mă chemați Amărâtă, că m-au amărât pre mine Cel Atotputearnic (a) foarte.

21. Eu plină m-am dus, și deșeartă m-au întors Domnul. Și pentru ce mă chemați Noemin? Și Domnul m-au smerit pre mine, și Cel Atotputearnic m-au năcăjit”.

22. Și s-au întors Noemin și Rut Moaviteana, nora ei, cu ea din țarina lui Moav, și au sosit eale în Vitleem la începutul seacerii orzului.

CAP 2

Rut, adunând spice în țarina lui Vooz, cumnatului său, au aflat har înaintea lui și s-au întors veasăla seara la soacră-sa, aducând mult din grâu și din rămășițele bucatelor.

1. i Noemin avea un om rudenie bărbatului ei, și omul acela era puternic cu avuție, din neamul lui Elimeleh, și numele lui Vooz.

2. Și au zis Rut Moaviteana cătră Noemin: „Mă duc în țarină și voi aduna spicele care rămân pre urmă aceluia întru a cui ochi voi afla har”. Și au zis cătră ea: „Du-te, fiica mea”.

3. Și s-au dus, și mergând aduna în țarină pre urma săcerătorilor, și s-au întâmplat de au nemerit la țarina lui Vooz, carele era din rudeniia lui Elimeleh.

4. Și venind Vooz din Vitleem, au zis săcerătorilor: „Domnul cu voi”. Iară ei au răspuns lui: „Domnul să te blagoslovească”.

5. Și au zis Vooz pruncului său, celui ce era ispravnic preste săcerători: „Cine easte tinereaoa aceasta?”

6. Și au răspuns pruncul, cel ce era ispravnic preste săcerători, și au zis: „Easte prunca moaviteana carea s-au întors cu Noemin din țarina lui Moav.

7. Și au zis: «Să adun, și să culeg după săcerători în znopi». Și de când au venit, de astă-dimineată și până seara, nu au odihnit în țarină nimica”.

8. Și au zis Vooz cătră Rut: „Auzi, fiica mea, să nu mergi la altă țarină să culegi, și tu să nu te duci de aici, ci te împreună cu featele mele.

9. Și ia aminte la țarină unde vor secera, și mergi pre urma lor, că, iată, eu am poruncit slugilor ca să-ți dea pace și, cându-ți va fi seate, mergi la vase și bea de unde beau și slugile”.

10. Și, căzind ea cu fața sa la pământ, s-au închinat și au zis cătră el: „De unde am aflat har întru ochii tăi, ca să mă cunoști

20. (a) Cea veachie are: pentru că s-au amărât întru mi-

pre mine? Și eu sânt străină?”

11. Și au răspuns Vooz și i-au zis: „Am auzit, câte ai făcut cu soacră-ta după ce au murit bărbatul tău, și cum ai lăsat pre tatăl tău și pre mumă-ta, și pământul nașterii tale, și ai mers la norodul pre carele mai înainte nu l-ai știut.

12. Domnul să-ți răsplătească ție lucrul tău, și să fie plata ta plină de la Domnul Dumnezeul lui Israil, la Carele ai venit să nădăjduiești supt aripile Lui”.

13. Iară ea au zis: „Am aflat har întru ochii tăi, doamne, că m-ai mângâiat și ai grăit după inima slujnicii tale, și, iată, eu nu sânt ca una din slujnicile tale”.

14. Și au zis ei Vooz: „Acum easte ceasul de mâncat, apropie-te aici și mănâncă din pâinile mele, și întinge pâinea ta în oțăt”. Și au șezut Rut de laturea săcerătorilor, și i-au dat ei Vooz pâine, și au mâncat și s-au săturat, și i-au rămas.

15. Și s-au sculat să culeagă, și au poruncit Vooz slugilor sale: „De va aduna și pintră snopi, să nu o rușinați.

16. Încă și într-adins aruncați-i ei din mănunchiurile voastre, și o lăsați să-și mănânce și să culeagă, și să nu o înfrunțați”.

17. Și au adunat în țarină până seara, și au bătut care le-au adunat, și au fost ca un ifi de orz.

18. Și, luându-l, au intrat în cetate, și au văzut soacră-sa ceale ce au adunat, și, aducând Rut, i-au dat ceale ce au rămas din carea s-au săturat ea.

19. Și i-au zis ei soacră-sa: „Unde ai adunat astăzi? Și unde ai lucrat? Fie blagoslovit cel ce te-au cunoscut pre tine”. Și au spus Rut soacră-sa unde au lucrat și au zis: „Numele omului la carele am lucrat astăzi easte Vooz”.

20. Și au zis Noemin cătră noru-sa: „Blagoslovit easte acela Domnului, că nu au încetat a face mila Sa cu cei vii și cu cei morți”. Și au zis Noemin cătră ea: „Aproape de noi easte omul acela, din rudeniile noastre easte”.

21. Și au zis Rut cătră soacră-sa: „Și încă mi-au zis mie: «Cu featele mele să te împreuni, până vor sfârși toată seacerea de la mine»”.

22. Și au zis Noemin cătră Rut, noru-sa: „Bine, fiica mea, că ai ieșit cu featele lui, că nu ți se vor împotivi într-alte țarini”.

23. Și s-au împreunat Rut cu featele lui Vooz a aduna, până s-au sfârșit seacerea orzului și seacerea grâului.

CAP 3

Rut ascultă sfatul soacră-sa și, când durmea Vooz în ariia sa, să culcă la picioarele lui, și cu smerenie cerând să-și tinză aripa hainei preste ea, au luat veasăl răspuns și duce la soacră-sa șeasă măsuri de orz.

ne cel destul foarte.

1. i, șezând cu soacră-sa, i-au zis ei Noemin, soacră-sa: „Fiica mea, au nu voiu căuta ție odihnă, ca să fie bine ție?”

2. Și acum Vooz, cu a căruia feate ai fost, ne easte noao cumnat, iată, el va să vânture orzul în arie într-această noapte.

3. Iară tu te scaldă și te unge, și te îmbracă cu hainele tale, și te suie în arie, să nu te arăți bărbatului până când va sfârși a mânca și a bea.

4. Și va fi când să va culca el, vei cunoaște locul unde doarme, și vei merge acolo și vei descoperi picioarele lui, și vei dormi, și el va spune ție ce să faci”.

5. Și au zis Rut cătră ea: „Toate câte mi-ai zis voiu face”.

6. Și s-au pogorât la arie, și au făcut toate câte i-au poruncit soacră-sa.

7. Și au mâncat Vooz și au beut, și s-au vesălit inima lui, și au mers să doarmă la o parte a unui stog, și au venit și Rut pre ascuns, și au descoperit picioarele lui, și s-au culcat.

8. Și au fost la miezul nopții, s-au spăimântat omul și s-au turburat, și, iată, muiarea dormea la picioarele lui.

9. Și au zis: „Cine ești tu?” Iară ea au zis: „Eu sânt Rut, roaba ta, tinde aripa ta preste roaba ta, că rudenie ești tu”.

10. Și au zis Vooz: „Blagoslovită să fii Domnului Dumnezeu tu, fiica mea, pentru că ai îmbunătățit mila ta cea de apoi mai mult decât cea dintâiu, că nu te-ai dus după tinăr, ori sărac, ori bogat.

11. Și acum, fiica mea, nu te teame, toate câte vei zice voiu face ție, că știe tot neamul norodului meu că muiarea puterii ești tu.

12. Și acum adevărat rudenie sânt eu, ci easte încă altul rudenie mai de aproape decât mine.

13. Rămâi întru această noapte, și după ce să va face dimineață, de va vrea, pentru că el easte mai de aproape rudenie, bine, să te ție pre tine, iară de nu va vrea să te ție, ține-te-voiu eu; viu e Domnul, dormi până dimineață!”

14. Și au dormit la picioarele lui până dimineață, și ea s-au sculat de dimineață, când încă nu putea cunoaște omul pre deaproapele său. Iară Vooz au zis: „Să nu să știe cum au venit muiarea la arie!”

15. Și au zis cătră ea: „Ado-ți rochiia ta de preste tine și o ține”. Și o au ținut, și au măsurat șease (a) de orz, și le-au pus preste ea, și apoi au intrat în cetate.

16. Și au intrat Rut la soacră-sa, iară ea i-au zis ei: „Ce easte, fiica mea?” Și i-au spus toate câte i-au făcut ei omul.

17. Și au zis cătră ea: „Aceaste șease de orz mi-au dat mie, că au zis cătră mine:

15. (a) Adecă: măsuri.

«Să nu mergi deșeartă la soacră-ta»”.

18. Iară ea au zis ei: „Șezi, fiica mea, până vei cunoaște cum va cădea lucrul, că nu va înceta omul până nu va săvârși lucrul astăzi”.

CAP 4

Vooz înaintea bătrânilor cetății ia țarina lui Elimeleh, și pre Rut, nora celui mort, șieși muiare, lăsând cel mai aproape ce i să cuvine lui, din carea naște pre Ovid, moșul lui David.

1. i Vooz s-au suit la poartă și au șezut acolo, și, iată, rudenii aceaea, de carea zicea Vooz, mergea pre aproape, și au zis Vooz cătră dânsul: „Abate-te și șezi aici”. Iară el s-au abătut și au șezut.

2. Și au luat Vooz zece oameni din cei mai bătrâni ai cetății și au zis: „Ședeți aici”. Și au șezut.

3. Și au zis Vooz rudeniei: „Partea țarinii carea easte a fratelui nostru Elimeleh, carea va să o vânză Noemin, ceaea ce s-au întors din țarina lui Moav.

4. Și eu am zis că te voiu înștiința pre tine, și-ți voiu spune înaintea celor ce șed și înaintea bătrânilor norodului meu, de vei să o moștenești, pentru că ești rudenie mai de aproape, cumpără-o și o moștenește; iară de nu vrei, spune-mi, ca să știu ce să fac, că afară de tine nu easte rudenie mai aproape, și eu sânt după tine”. Iară el au zis: „Eu voiu cumpăra țarina”.

5. Și au zis Vooz: „De vream ce vei să iai țarina din mâna Noeminii, trebuie să iai și pre Rut Moaviteana, muiarea răpăosatului, ca să rădici numele rudeniei tale ceii moarte în moștenirea sa”.

6. Și au zis rudenii aceaea: „Nu voiu putea să o iau mie, ca să nu stric moștenirea mea, ia tu ce să cuvine mie, că eu nu voiu putea să iau”.

7.* Și acest obicei mai dinainte era întru *2 Leage
25, 7 Israil la rudenie și la schimbare, ca să stea tot cuvântul, că dezlega omul încălțăminte sa și o da deaproapelui său, carele era rudenie cu el, și aceasta era mărturie în Israil.

8. Și i-au zis lui Vooz rudenii: „Ia ție rudenii mea”. Și și-au dezlegat încălțăminte sa și o au dat lui.

9. Și au zis Vooz cătră bătrâni și cătră tot norodul: „Martori sânteți voi astăzi cum am dobândit toate ale lui Elimeleh, și toate câte sânt ale lui Heleon și ale lui Maalon din mâna Noeminii.

10. Și pre Rut Moaviteana, muiarea lui Maalon, o am luat mie muiare, ca să rădic numele celui mort întru moștenirea lui, și să nu piară numele celui mort dintră frații lui, și din neamul norodului lui, și din poarta locului, martori sânteți voi astăzi”.

11. Și, răspunzind tot norodul și martorii cei de la poartă și bătrânii, au zis: „Dea Domnul ca muiarea ta, carea întră în casa ta, să fie ca Rahil și ca Liia, care amîndoao

au zidit casa lui Israil și au făcut puteare în Efrata, și va fi nume în Vifleem.

Facer. 12. Și să se facă casa ta ca casa lui Fares,
38, 29 pre carele l-au născut Tamar lui Iuda, din sămânța ta să dea ție Domnul din tinăra aceasta feciori”.

13. Și au luat Vooz pre Rut și au fost lui muiare, și au intrat la dânsa, și i-au dat ei Domnul rod și au născut feciori.

14. Și au zis muierele cătră Noemin: „Bine e cuvântat Domnul, Cel ce nu au lăsat să se stângă astăzi neamul tău, ci ca să se numească numele tău în Israil.

15. Acesta va fi carele va întoarce la tine sufletul tău și va hrăni bătrânețele tale, că nora ta, ceaea ce te-au iubit pre tine, au născut fecior, carea este ție mai bună decât

șapte feciori”.

16. Și, luând Noemin pruncul, l-au pus în sinul său și i-au fost lui ca o doică.

17. Și au chemat vecinele numele lui, zicând: „Născutu-s-au fiu lui Noemin”. Și au chemat numele lui Ovid, acesta este tatăl lui Iese, tatălui lui David.

18. Și acestea sânt nașterile lui Fares: Fares au născut pre Esrom.

19. Esrom au născut pre Aram, și Aram au născut pre Aminadav.

20. Și Aminadav au născut pre Nason, și Nason au născut pre Salmon.

21. Și Salmon au născut pre Vooz, și Vooz au născut pre Ovid.

22. Și Ovid au născut pre Iese, și Iese au născut pre David.

PATRU CĂRȚI A ÎMPĂRAȚILOR

CUVÂNT ÎNAINTE

Din patru Cărți ale Împăraților, doao, ceale mai dinainte, jidovii supt numele lui Samuil le scriu, și socotesc că sânt culease și din scrisorile lui Samuil, și dintr-a prorocilor Gad și Natan. Însă ceale ce să cetesc în cartea 1, cap 7, stih 2: „Și au trecut 20 de ani” nu au putut de Samuil să se scrie, fiindcă în al șaptelea an după moartea lui Samuil au mutat David sicriul din locul acela. Și ceale ce în cap 27, stih 6 să cetesc: „Pentru aceaea au fost Sichelacul a împăraților Iudei până în zioa aceasta” abia s-au putut culeage din scrisorile lui Gad și a lui Natan, de vreme ce numele împăraților lui Iuda au început a să zice după despărțirea celor zece neamuri.

Cartea cea dintâiu mai mare parte Samuil o au scris; pre Saul și pre David, ale căroră fapte să cuprind întru aceste doao cărți, nu numai i-au uns, ci și cu poruncile și cu sfaturile sale i-au învățat și i-au îndreptat.

De hronologhie, adecă de ani, în ce an de la zidirea lumii au fost, nimic chiiar nu să poate zice, de vreme ce numărul anilor într-alt chip este în Scriptura cea jidovească, și într-alt chip în cea grecească a celor șaptezeci de dascalii, și foarte mult să osibeaste în numărul anilor, mai ales până la Avraam, după aceaea nu este atâta osibire.

CAP 1

Elcana au avut doao muieri, Ana și Fenana, Ana în multă vreme fiind stearpă, și pentru ocara ceialalte întristată, căzând înaintea lui Ili în Silo, cu rugăciune cătră Domnul, au născut pre Samuil, pre carele înțarcându-l l-au adus Domnului, precum făgăduisă.

1. **E**ra un om din Armatem Sifa, din muntele lui Efraim, și numele lui Elcana, feciorul lui Ieremeil, fiiului lui Iliu, fiiului lui Toche, în Nasiv, din Armatem, din muntele lui Efraim.

2. Și acesta avea doao muieri, numele unuia Ana, și numele ceialalte Fenana, și Fenana avea prunci, iar Ana nu avea nici un prunc.

3. Și să suia omul acela în tot anul din cetatea sa din Armatem să se închine și să

jertvească Domnului Dumnezeu Savaot în Silom; și era acolo Ili și doi feciori ai lui, Ofni și Finees, preoți Domnului.

4. Și au fost într-o zi, au jertvit Elcana, și au dat Fenanii, muierii sale, și tuturor fiilor și featelor ei părți.

5. Iară Anei i-au dat o parte, pentru că nu avea ea prunc, însă pentru că pre Ana o iubia Elcana mai mult decât pre Fenana, și Domnul au fost închis zgăul ei.